

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Katrin Piip

**IFRS 17 RAKENDAMISE HINNANGULINE MÕJU
KINDLUSTUSETTEVÕTETELE IF P&C INSURANCE AS
NÄITEL**

Lõputöö

Õppekava MAJANDUSARVESTUS JA ETTEVÕTLUSE JUHTIMINE, peaeriala

Majandusarvestus

Juhendaja: Ester Vahtre, *EMBA*

Tallinn 2020

Deklareerin, et olen koostanud lõputöö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 6267 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Katrin Piip

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 166078BDMR

Üliõpilase e-posti aadress: katrin.piip@pwc.com

Juhendaja: Ester Vahtre, *EMBA*:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	4
SISSEJUHATUS	5
1. MUUTUSED KINDLUSTUSLEPINGUTE KAJASTAMISES IFRS 17 RAKENDAMISEL .	7
1.1. Kindlustuslepingute kajastamine vastavalt IFRS 4 standardile	7
1.2. Kindlustuslepingute kajastamine vastavalt IFRS 17 standardile	8
1.3. Põhilised erinevused IFRS 4 ja IFRS 17 vahel	15
2. IFRS 17 RAKENDAMINE IF P&C INSURANCE NÄITEL	17
2.1. If P&C Insurance AS üldisloomustus	17
2.2. If P&C Insurance turuvõrdlus	18
2.3. IFRS 17 rakendamine finantstulemustele	19
2.4. IFRS 17 mõjuanalüüs finantssuhtarvude alusel	27
KOKKUVÕTE	32
SUMMARY	34
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU.....	36
LISAD	39
Lisa 1. Lihtlitsents.....	39

LÜHIKOKKUVÕTE

Lõputöö pealkiri on: IFRS 17 rakendamise hinnanguline mõju kindlustusettevõtetele If P&C Insurance AS näitel.

IFRS 17 rakendamine 2021. aasta jaanuaris toob kaasa olulised muudatused kindlustuslepingute arvestamises ja kajastamises aruandluses. Eriti on sellest mõjutatud kindlustust pakkuvad ettevõtted, kuna kindlustusettevõtete peamine äritegevus on kindlustuse pakkumine ning sellest tulenev tulu. Seega, on ka autori arvates oluline uurida kuidas uus standard mõjutab kindlustusettevõtete finantsnäitajaid, -suhtarve ja aruandlust. Seega, on ka lõputöö uurimisküsimusteks:

1. Mis muudatused toob kaasa IFRS 17 (kindlustuslepingud) rakendamine?
2. Kuidas kajastada kindlustuslepinguid peale IFRS 17 (kindlustuslepingud) rakendamist?
3. Kuidas mõjutab IFRS 17 (kindlustuslepingud) rakendamine valitud ettevõtete finantsnäitajaid ja suhtarve?

Uue standardi rakendamise mõju uurib autor If P&C Insurance AS näitel. Töös rakendatakse kvantitatiivset uurimismeetodit - tuginedes IFRS 17 standardis kehtestatud, arvutatakse valitud ettevõtete finantsnäitajatele avalduv mõju.

IFRS 17 standardi rakendamisel vähenevad kindlustusettevõtete bilansimahud märgatavalt ja suureneb kasum või kahjum esmasel kajastamisel, mis on sõltuvuses lepingulise teenustasumääraga ja kohandatud riski määraga, mis on üks olulisemaid osasid IFRS 17 rakendamisel ettevõtte finantsnäitajatele ning aluseks edasiseks analüüsiks. Finantsnäitajatele, millele on rakendatud IFRS 17 standardit, on näha märkimisväärset paranemist võrdluses hetkel rakendatava IFRS 4 standardiga.

Võtmesõnad: IFRS 17, IFRS 4, kindlustus, finantssuhtarvud

SISSEJUHATUS

2021. aasta 1. jaanuarist rakendub IFRS 17 (kindlustuslepingud), mis asenab hetkel kehtiva standardi IFRS 4. IFRS 17 standardi rakendamine toob kaasa olulised muudatused nii kindlustusandjate aruandluses kui ka kindlustuslepingute kajastamises.

Lõputöö teema valikul lähtus autor teema aktuaalsusest ja olulisusest nii finants- kui ka kindlustussektori jaoks. Uus standard toob kaasa nõude, et kõik kindlustusandjad lähtuksid kindlustuslepingute arvestamisel uuest rakendatavast standardist, samas kui hetkel kehtiv IFRS 4 standard lubas ettevõtetel rakendada kohalikke standardeid. Seega, toob uus standard kaasa suured muutused aruandluses ja kindlustuslepingute arvestuses kõigile kindlustust pakkuvatele ettevõtetele ülemaailmselt. Seega, on ka autori arvates tähtis uurida, kuidas uus standard mõjutab kindlustuspakkujate finantsnäitajaid ning -suhtarve ning mida uus standard endast kujutab võrreldes hetkel kehtiva IFRS 4 standardiga.

Lõputöö eesmärgiks on analüüsida IFRS 17 rakendamise mõju valitud kindlustust pakkuva ettevõtte finantsnäitajatele ja aruandlusele.

Lõputöö uurimisprobleemiks on: kuidas muutuvad kindlustusettevõtete finantsnäitajad ja aruandlus uue standardi rakendamisel.

Lõputöö eesmärki aitavad saavutada järgmised uurimisprobleemid:

1. Mis muudatused toob kaasa IFRS 17 (kindlustuslepingud) rakendamine?
2. Kuidas kajastada kindlustuslepinguid peale IFRS 17 (kindlustuslepingud) rakendamist?
3. Kuidas mõjutab IFRS 17 (kindlustuslepingud) rakendamine valitud ettevõtete finantsnäitajaid ja suhtarve?

Lõputöö tugineb erinevate audiitorettevõtete 2019. aastal avalikustatud kokkuvõtlikel IFRS 17 standardi uurimistöodel. Spetsiifiliselt ka KPMG poolt 2017. aasta juulis avalikustatud „*IFRS 17: Insurance Contracts first impressions*“, mis on ülevaatlik IFRS 17 standardi potentsiaalne

mõjuanalüüs erinevates teoreetilistes situatsioonides ja IFRS 17 standardi põhjalik ülevaade. Samuti kasutab autor lõputöö koostamisel erinevaid finantsarvestuse õpikuid ning *IASB* poolt välja antavaid publikatsioone.

Lõputöö esimeses peatükis annab autor ülevaate IFRS 17 standardile koos hetkel kehtiva IFRS 4 standardiga. Autor pidas oluliseks tuua välja mõlema standardi tähtsamad arvestusmeetodid ning võrrelda IFRS 17 ja IFRS 4 standardeid omavahel. Võrdlus kahe standardi vahel annab lugejale parema arusaama, mis osas IFRS 17 muudab kehtivat IFRS 4 standardit ning kuidas sellele peaks reageerima kindlustusettevõtjad.

Lõputöö teises peatükis rakendab autor IFRS 17 standardit valitud ettevõtte finantsnäitajatele, arvutades välja ettevõtte bilansimahulised ja kasumiaruandes toimuvad muutused vastavalt IFRS 17 standardi poolt kehtestatud nõuetele. Peale IFRS 17 rakendamist valitud ettevõtte finantsandmetele, arvutab autor välja kindlustusspetsiifilised suhtarvud ja finantssuhtarvud, mille alusel analüüsida IFRS 17 standardi mõju ettevõtte finantsnäitajatele esmasel rakendamisel. Samuti annab autor ka lühikokkuvõtte analüüsitavast ettevõttest ning ettevõtte positsioonist Eesti turul 2019. aasta teise kvartali lõpu seisuga.

Lõputöös kajastuvad finantssuhtarvud ei ole lõplik IFRS 17 standardi analüüs, kuna seoses asjaoluga, et standard rakendub 2021. aasta jaanuaris ei ole veel 2019. aasta lõpuks *IFRS*'i poolt välja antud standardi lõplikku versiooni. Samuti ilmnes IFRS 17 rakendamisel ettevõtete finantsnäitajatele, et ettevõtted ei ole oma 2018. majandusaasta aruannetes teinud IFRS 17 mõjuanalüüsi, seega ei olnud autoril võimalik ka arvestada võimalike ühekordsete kuludega, mis kaasnevad IFRS 17 standardi esmakordsel rakendamisel.

Lõputöö annab täieliku ülevaate IFRS 17 standardist 2019. aasta lõpu seisuga ning sellest, milline võib olla potentsiaalne mõju peale IFRS 17 rakendamist valitud ettevõtte finantstulemustele vastavalt saadavale informatsioonile.

1. MUUTUSED KINDLUSTUSLEPINGUTE KAJASTAMISES IFRS 17 RAKENDAMISEL

Alates 1. jaanuarist 2021 rakendub IFRS 17, mis asendab varasemalt kasutusel olnud IFRS 4 standardit. IFRS 4 rakendati esmakordselt aastal 2004 IASB (*International Accounting Standards Board*) poolt. IFRS 17 rakendub kõigile kindlustus- ja kindlustust pakkuvatele ettevõtetele alates 1. jaanuarist 2021, kuid lubatud on ka standardi varasem rakendamine.

Järgmistes alapeatükkides võrdleb autor IFRS 17 standardit IFRS 4'ga, mõtestades lahti peamised erinevused kahe standardi vahel ning selgitab lahti uued arvestuspõhimõtted vastavalt IFRS 17 standardile.

1.1. Kindlustuslepingute kajastamine vastavalt IFRS 4 standardile

IFRS 4 rakendub 2019. aasta seisuga kõigile kindlustuslepingutele, kaasa arvatud edasikindlustuslepingutele.

Edasikindlustuslepingud on kindlustuslepingud, mille alusel võetakse üle kindlustusandjale antud kindlustusriskid eesmärgiga maksta kindlustusandjale kokkulepitud suuruses hüvitist seoses kindlustusandja ja kindlustusvõtja vahel sõlmitud kindlustuslepingu järgse kindlustusjuhtumiga (*KindlTS*, § 3).

Edasikindlustuslepingud jagunevad kaheks:

1. Edasikindlustuslepingud, mida ettevõtte väljastab
2. Edasikindlustuslepingud, mida ettevõtte hoiab

IFRS 4 ei rakendu lepingutele, mis on reguleeritud teiste standardite poolt ja kindlustusettevõtte muude varade ja kohustiste suhtes, kui need kuuluvad IFRS 9 standardi reguleerimisalasse (*IFRS*). IFRS 9 standard reguleerib ettevõtete finantsvarasid- ja kohustisi, osadel juhtudel ka mittefinantstehingute ostu- ja müügilepinguid (*IFRS*).

IFRS 4 standardi kohaselt on kindlustusandja ajutiselt vabastatud mõne teise standardi nõuetest kuni IFRS 17 rakendumiseni 2021. aasta 1. jaanuaril. Nende nõuete hulka kuulub ka kindlustuslepingute arvestusmeetodi valimisel kontseptsuaalse raamistiku arvesse võtmine. Kontseptuaalne raamistik anti välja 2018. aasta märtsis, muutudes koheselt ka kohustuslikuks IASB (*International Accounting Standards Board*) ja IFRS'i (*International Financial Reporting Standards*) tõlgenduskomitee jaoks. Kontseptuaalne raamistik sätestab finantsaruandluse põhimõtted, millest juhindutakse uute IFRS standardite väljatöötamisel. Kontseptuaalne raamistik tagab standardite järjepidavuse ning ettevõtete finantsaruandluse võrreldavuse (*IFRS*).

IFRS 4 standardi põhiselt:

- on keelatud eraldised lepingute jaoks, mida aruandeperioodi lõpuks ei eksisteeri (*IFRS*);
- on nõutud edasikindlustusvarade väärtuse test ja arvele võetud kindlustuskohustiste adekvaatsuse test (*IFRS*);
- on nõutud, et kindlustusandja kajastaks kindlustuskohustisi oma finantsaruandluses kuni nende kohustiste tühistamiseni või aegumiseni (*IFRS*).

2016. aastal võeti vastu IFRS 4 standardi muudatus, mis käsitleb IFRS 4 standardi kohaldamist enne IFRS 17 standardi rakendamist ettevõttes (*IFRS*).

IFRS 4 standard on andnud majandusüksustele vabaduse arvestada kindlustuslepinguid vastavalt riiklikele raamatupidamisstandarditele. Vastavalt Eesti finantsaruandluse standardile RTJ 10.8.(c) ei rakendu Eesti finantsaruandluse standardid kindlustusettevõtete saadud tulude kajastamisele kindlustuslepingutest ja RTJ 3.5.(f) ei rakendu Eesti finantsaruandluse standardid kindlustuslepingutest tulenevate finantsinstrumentide arvestamisele ja kajastamisele.

1.2. Kindlustuslepingute kajastamine vastavalt IFRS 17 standardile

2021. aasta 1. jaanuaril rakenduv IFRS 17 kujutab endast suurimat muutust kindlustusettevõtete majandusarvestuses enam kui 20. aasta jooksul. IFRS 17 standardist tulenevad nõuded ei muuda vaid arvestuspõhimõtteid ning kindlustuslepingute kajastamist ettevõtte aruandluses, vaid ka kogu ettevõtte protsesse ja süsteemide ülesehitust (*E&Y*, 2).

IFRS 17 standardi punkt 17.A kohaselt defineerib IFRS 17 kindlustuslepingud järgnevalt: „Kindlustusleping on leping, mille alusel üks osapool – kindlustusandja – võtab olulise kindlustusriski teiselt poolelt – kindlustusvõtjalt. Kui kindlaksmääratud ebakindel tulevane sündmus – kindlustusjuhtum – mõjutab kindlustusvõtjat kahjulikult, on kindlustusvõtjal õigus saada kindlustusandjalt lepingu alusel hüvitist.“ (*PwC*, 2.)

Sarnaselt IFRS 4 standardiga, keskendub IFRS 17 standard pigem kindlustuslepingute liikidele kui ettevõtte tegevusalale. Seetõttu kehtib IFRS 17 kõigile ettevõtetele, olenemata sellest kas neid liigitatakse kindlustusettevõtteks või mitte (*KPMG*, 8).

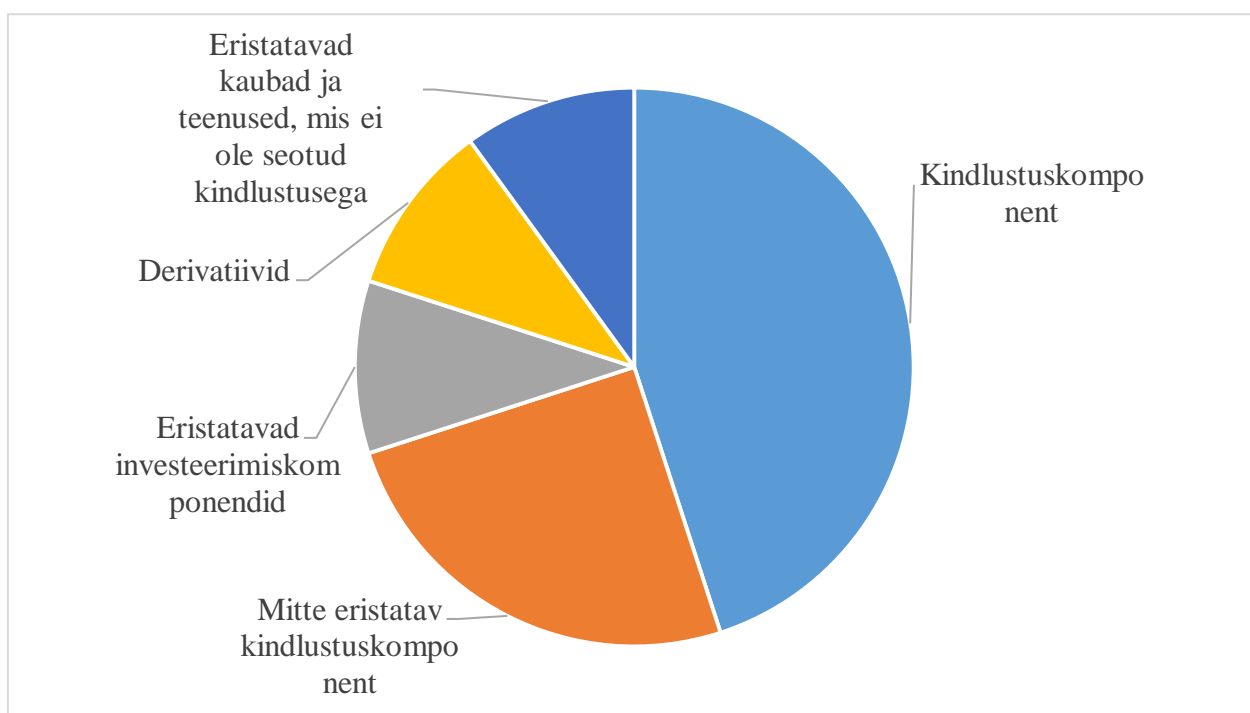
IFRS 17, punkt 3 ütleb, et: „majandusüksus rakendab standardit lepingute suhtes, mis vastavad kindlustuslepingu määratlusele ja tavaliselt hõlmavad majandusüksuse poolt väljastatud kindlustus- või edasikindlustuslepinguid ja majandusüksuse valduses olevaid edasikindlustuslepinguid.“ (*IFRS*.)

Erandid on:

1. tootja või edasimüüja poolt otse antud garantiid seoses toodete või teenuste müügiga kliendile. Selliseid lepinguid katavad IFRS 15 ja IAS 37 standardid. Tootja või edasimüüja poolt otse välja antud garantiid toote valmistamisel avastamata puuduste katmiseks või kliendi jaoks tekkinud defektide katmiseks ei kuulu IFRS 17 standardi rakendamisalasse, ehkki need võivad vastata kindlustuslepingu määratlusele. IFRS 17 standardi rakendamisalasse kuuluvad kolmanda osapoole antud garantiid tootja või edasimüüja poolt müüdüd kaupadele. Üheks sellise lepingu näiteks on autogarantii, mille on välja andnud ettevõtte, kes ei ole tootja ega edasimüüja. Kui aga sellist lepingut peetakse fikseeritud tasuga teenuslepinguks, võib seda arvestada IFRS 15 standardi kohaselt (*KPMG*, 17);
2. tööandjate varad ja kohustised töötajatele ettenähtud hüvitiste plaanide alusel. Selliseid hüvitisi katavad IFRS 2 (*Aktsiapõhised maksed*) ja IAS 19 (*Töötajate hüvitised*) standardid (*KPMG*, 17);
3. kindlustatud pensionihüvitiste plaanides kajastatud pensionihüvitiste kohustised. Selliseid hüvitisi katab IAS 26 (*Arvestus ja aruandlus pensionihüvitiste plaanide järgi*) standard (*KPMG*, 17);
4. lepingulised õigused ja/või kohustised, mis sõltuvad mittefinantsvaraobjekti edaspidisest kasutamisest või kasutamisoigusest. Selliseid lepinguid katavad standardid IFRS 15, IFRS 16 (*Rendilepingud*) ja IAS 38 (*Immateriaalne vara*) (*KPMG*, 17);

5. tootja või edasimüüja antud jääkväärtuse tagatised ja rentniku poolt rendilepingusse lisatud jääkväärtuse garantii. Selliseid lepinguid katavad standardid IFRS 16 ja IFRS 15 (*KPMG*, 18);
6. finantsgarantii lepingud, välja arvatud juhul kui lepingu väljastaja täitis teatud nõudeid ja otsustas tühistada IFRS 17 kohaldamise lepingule. Muidu kohaldatakse sellistele lepingutele IFRS 16 ja IFRS 15 standardeid (*KPMG*, 18);
7. äriühenduses makstav või saadaolev tingimuslik tasu. Selliseid lepinguid katab IFRS 3 (*Äriühendused*) standard (*KPMG*, 18);
8. kindlustuslepingud, milles majandusüksus on kindlustuse võtja, välja arvatud juhul kui need lepingud on ettevõtte valduses olevad edasikindlustuslepingud. Selliseid lepinguid käsitleb IAS 37 ja IAS 16 (*KPMG*, 18);

Kindlustuslepingud sisaldavad endas mitmeid komponente, millest kõiki ei mõõdetata vastavalt IFRS 17 standardile

Joonis 1. Kindlustuslepingute komponendid
Allikas: KPMG (2019, 21); autori arvutused

Kindlustuskomponenti ja mitte eristatavat kindlustuskomponenti mõõdetakse vastavalt IFRS 17 standardile, eristatavaid investeerimiskomponente ja derivatiive mõõdetakse vastavalt IFRS 9

standardile ning kaupu ja teenuseid mis ei ole seotud kindlustusega mõõdetakse vastavalt IFRS 15 standardile (*KPMG*, 22). Mitte-eristatav kindlustuskomponent on mõõdetav vastavalt IFRS 17 standardile, kuid eristamatuid kindlustuskomponente ei arvestata kindlustusest saadava tulu ja kindlustuslepingutest tulenevate teenuse osutamise kuludesse (vt Joonis 1) (*KPMG*, 21).

IFRS 17 punkt 11(b) kohaselt: „investeerimiskomponent üldiselt tähistab summasid, mille kindlustusleping nõuab majandusüksuselt kindlustusvõtjale tagasimaksmist, isegi juhul kui kindlustusjuhtumit ei toimu. Investeerimiskomponent eraldatakse kindlustuslepingust ja võetakse IFRS standardi kohaselt arvele kui see on eraldiseisev.“ (*KPMG*, 21).

Derivatiivid ehk tuletisinstrumendid vastavalt IFRS 17 punkt 11(a): eraldatakse kindlustuslepingust IFRS 9 rakendamisel ning juhul kui tuletisinstrumendi majanduslikud omadused ja riskid ei ole seotud kindlustuslepingu omadega (*KPMG*, 22).

IFRS 17 standardi puhul on tähtsaks osaks hetk, millal võetakse esmaselt arvele lepingurühm. Vastavalt IFRS 17 punktidele 25-26 kindlustusandja kajastab kindlustuslepingute rühma kas lepingute rühma katteperioodi alguses või kindlustusvõtja esimese makse tasumise kuupäeval. Oluliseks teeb kindlustuslepingute rühma kajastamise see, et vastavalt sellele määratakse kindlaks lepinguline teenustasu, mis kajastatakse hilisemalt katteperioodi jooksul ning diskontomäär, mida kasutatakse üldise mõõtmismudeli korral ja mida kohandatakse lisatasude jaotamise meetodi puhul (*KPMG*, 28).

IFRS 17 reguleerimisala on sarnane IFRS 4 reguleerimisalaga. Esmasel kajastamisel on kindlustuslepingutest tuleneva kohustise komponentideks rahavood, mis on ettevõtte nõuete ja kohustiste riskiga korrigeeritud nüüdisväärtus kindlustusvõtjate ees ja lepinguline teenuse marginaal (*CSM*), mis tähistab teenitud kasumit, mida majandusüksus kajastab teenuste osutamisel aruandeperioodi jooksul. Rahavood, mis esindavad neto väljaminekuid esmasel kajastamisel, kajastatakse koheselt kahjumina (*KPMG*, 76).

Rahavoogusid hinnatakse igal aruandeperioodil, et kajastada hetkehinnanguid. Rahavoogude muutusi käsitletakse kolmel viisil:

1. muutused raha ajaväärtuses ja finantsriskis kajastuvad bilansis;
2. muutused osutavatest lepingulistest teenustest kajastatakse kasumiaruandes ja;

3. tulevaste teenustega seotud muudatused korrigeerivad lepingulise teenustasu marginaali (*KPMG*, 34).

Hilisemal mõõtmisel kajastub kindlustuslepingute kogumiga kaasnenud kohustistes järelejäänud kohustis lepinguga seoses ning kohustis tekkinud ja toimunud kahjude eest, mida ei ole veel hüvitatud (*KPMG*, 85).

IFRS 17 standardil on kolm mõõtmismudelit:

1. Üldine mudel (*General Model*) – Üldise mudeli alusel rakendatakse mitteosalevatele lepingutele vaikimisi hindamismeetodit. Kindlustuslepingute väärtust hinnatakse rahavoogude täitmise abil: tõenäosusega kaalutud tulevaste rahavoogude nüüdisväärtus liidetuna riski korrigeerimisega. Lisandub ka lepinguline teenustasumäär (*CSM*), mis esindab kasumit, mille kindlustusandja kajastab teenuse osutamise aja jooksul kindlustusvõtjale (*E&Y*, 4).
2. Lisatasude jaotamise meetod (*Premium Allocation Approach*) – Lisatasude jaotamise meetodi alusel võib valikuliselt rakendada lihtsustatud lähenemisviisi lepingutele, mille kestus on kuni üks aasta või mille puhul on ebamõistlik rakendada üldist mudelit. Lisatasude jaotamise meetodi alusel hinnatakse järelejäänud kindlustuskate ja tekkinud kahjud kohustisena. Meetod rakendab sarnase lähenemisviisis olemasolevatele kahjukindlustuslepingute hindamisele. Tekkinud kahjudest tekkinud kohustis diskonteeritakse koos riski diskonteerimisega (*E&Y*, 4).
3. Muutuvtasu meetod (*Variable Fee Approach*) – Muutuvtasu meetodit kohaldatakse otsese osalusega lepingute suhtes, mis on määratletud kolme kriteeriumi alusel. Kindlustuslepingust tuleneb kohustis, mis põhineb ettevõtte kohustisel maksta kindlustusvõtjale alusvara väärtusega võrdne summa, millest on maha arvestatud lepingu eest makstav tasu. Kasum jaotatakse vastavalt selgelt määratletud alusvara kogumile (*E&Y*, 4).

Mõõtmismeetodite aluseks olevad põhimõtted muudavad hetkel kehtivaid standardeid põhjalikult. Üksikasjalikud nõuded erinevad olemasolevatest mudelitest märkimisväärtelt mitmetes aspektides:

- nõuded muudavad kasumi tekkimise mustreid;
- nõuded kiirendavad koormavatest lepingutest tuleneva eeldatava kasumi või kahjumi kajastamist;

- nõuded lisavad hindamisprotsessidele, andmenõuetele, eelduste seadmisele ning tulemuste analüüsimisele ja edastamisele keerukust (*E&Y*, 4).

IFRS 17 rakendamisel algab võrdlusperiood 2020. majandusaasta andmetest. 2020. aasta alguses võib rakendada IFRS 17 standardit, kuid varasem kajastamine on lubatud vaid siis kui kindlustusandja on juba rakendanud IFRS 9 ja IFRS 15 standardeid (*E&Y*, 5).

IFRS 9 standard on lõputöö punktis 1.1 kirjeldatud, IFRS 15 standard rakendus esmakordselt 1. jaanuaril 2018 ja tõi endaga kaasa 5- astmelise mudeli tulu kajastamiseks lepingutest klientidega. Viie astmelise mudeli alusel tuleb ettevõtjatel esmalt idenfiteerida kliendileping, seejärel idenfiteerida kõik teostamiskohustised, mis tulenevad antud lepingutest, seejärel määrata tehingu kogutasu ja jaotada saadud tasu teostamiskohustisele vastavalt eraldiseisvast müügihinnast. Tulu saab kajastada siis, kui teostamiskohustus on täidetud (*PwC*, 3).

Üleminekul IFRS 4 standardilt IFRS 17 standarile on kohustuslik rakendada täielikku tagasiulatuvat meetodit, kuid kui see ei ole teostatav ettevõtte poolt, on olemas modifitseeritud tagasiulatuva lähenemisviis ja õiglase väärtuse meetod (*KPMG*,5).

IFRS 17 standardi jõustumiskuupäev on 1. jaanuar 2021. Rakendatav üleminekumeetod sõltub sellest, kas tagasiulatuva rakendamine on teostatav (*KPMG*,165).

IFRS 17 rakendatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2021 või hiljem. Varasem rakendamine on lubatud ettevõtete jaoks, kes on juba rakendanud IFRS 9 ja IFRS 15 standardit IFRS 17 standardi esmase kohaldamise kuupäeval või enne seda (*KPMG*,165).

Kui ettevõttel ei ole mõistlik rakendada täielikku tagasiulatavat rakendamist, on võimalik rakendada IFRS 17 standardit kas modifitseeritud tagasiulataval lähenemisviisil või õiglase väärtuse meetodil (*KPMG*,166). See valik on asjakohane lepingurühma puhul ainult juhul, kui modifitseeritud tagasiulatava lähenemisviisi rakendamiseks on võimalik saada mõistlikku ja täielikku teavet, vastasel juhul kasutatakse õiglase väärtuse meetodit, vastavalt IFRS 17 standardi punkt C5-C6'le (*KPMG*,168).

Täieliku tagasiulatava lähenemisviisi rakendamisel kajastab majandusüksus ülemineku kuupäeval kõiki kindlustuslepingute rühmi nii, nagu oleks IFRS 17 standardit alati kohaldatud (*KPMG*,167).

Modifitseeritud tagasiulatuva lähenemisviisi eesmärk on kasutada mõistlikku ja täielikku teavet, mis on kättesaadav ilma tekitamata ettevõttele liigseid kulusid ja vaeva, et saavutada täielikule tagasiulatuvale lähenemisviisile võimalikult lähedane tulemus (*KPMG,169*).

Õiglase väärtuse meetodil määrab kindlustusandja lepingurühmadele IFRS 17 standardile ülemineku kuupäeval lepingulise teenustasumäära või kahjukomponendi, võttes määramisel aluseks erinevuse lepingute grupi õiglase väärtuse ja täitmise rahavoogude vahel sel kuupäeval. Õiglane väärtus määratakse IFRS 13 standardi nõuete kohaselt, välja arvatud nõue, et finantskohustise õiglane väärtus ei saa olla väiksem kui nõudmisel makstav summa (*KPMG,176*).

Kindlustusfinantstulu või -kulude kindlaksmääramiseks üleminkukuule järgnevatele perioodidele, määrab majandusüksus diskontomäära esmasel kajastamisel, tuginedes järgmisele küsimusele: kas kindlustuslepingute rühmad hõlmavad rohkem kui üheaastase vahega väljastatud lepinguid? Kui kindlustuslepingute rühmad hõlmavad lepinguid mis on väljastatud rohkem kui üheaastase vahega, tuleb diskontomäärad määrata ülemineku kuupäeval. Kui kindlustuslepingute rühmad ei hõlma lepinguid, mis oleks väljastatud rohkem kui üheaastase vahega tuleb kasutada kurssi, mis määrati kindlaks esmasel kajastamisel – see tähendab tagasiulatuvalt tuvastatud või määratud diskontomäärade muutmist (*KPMG,175*).

Majandusüksus peab esitama IFRS 17 standardi esmase kohaldamise kuupäevale vahetult eelnenud majandusaasta võrreldava finantsteabe. Võib esitada korrigeeritud võrreldava teabe varasemate perioodide kohta, aga sel juhul on ülemineku kuupäev selle korrigeeritud võrdlusperioodi algus vastavalt IFRS 17 standardi punktidele C25-C27 (*KPMG,181*).

Ernst & Young'i poolt läbi viidud uuringus neljal kontinendil (Euroopa, Aasia, Põhja- ja Lõuna-Ameerika ning Okeania) tuli välja, et IFRS 17 rakendamine aitab ettevõtetel tulevikus töötada efektiivsemalt ning rakendamine on kõigest ühekordne suurem kulu. Efektiivseks teeb standardi see, et IFRS 17 rakendab ühe üldise finantsstandardi kogu organisatsioonile, mis mõjutab enim rahvusvahelisi kontserniettevõtteid, kelle tütreid olid varasemalt rakendanud kohalikku standardit. IFRS 17 standardi kohaselt muutuvad andmed standardiseerituks, mis omakorda muudab aruandluse rahvusvahelistes ettevõtetes ühtlasemaks ning majandusaasta aruannete väljastamise lihtsustatuks (*E&Y*).

1.3. Põhilised erinevused IFRS 4 ja IFRS 17 vahel

Eelnevalt alapeatükis 1.1. mainitule, andis IFRS 4 standard ettevõtetele vabaduse arvestada kindlustuslepingud vastavalt riiklikele raamatupidamisstandarditele. 2021. aasta jaanuaris rakenduv IFRS 17 standard sellist võimalust ei paku.

IFRS 17 standard tekitab kindlustusettevõtetele ja kindlustust pakkuvatele ettevõtetele ühise standardi, mille alusel kindlustuslepingud kajastada ja arvestada. Ühise standardi loomise aluseks oli finantsaruandluse muutmine võrreldavaks ja arusaavamaks investorite ja muude kolmandate osapoolte jaoks. IFRS 17 standardi alusel hakatakse kindlustuskohustist arvestama jooksva väärtuse alusel, varasema õiglase väärtuse asemel (*IFRS*).

Põhilised erinevused IFRS 17 ja IFRS 4 standardite vahel võib jaotada kolmeks:

1. Finantsaruandluse võrreldavus – IFRS 17 standard rakendati peamiselt selleks, et tagada kindlustusettevõtete ja kindlustust pakkuvate ettevõtete finantsaruandluse võrreldavus. IFRS 4 standardile on ette heidetud seda, et standard oli minimaalselt ühtlustav ning ei taganud seda, et ettevõtete finantsaruandlus oleks võrreldav. IFRS 17 standard kaotab ära IFRS 4 standardis antud vabaduse igal majandusüksusel arvestada kindlustuslepinguid ning nendest saadavat tulu vastavalt kohalikule riiklikule standardile. IFRS 17 standardi eesmärk on rakendada ühised arvestuspõhimõtted kõigile kindlustus- ja kindlustust pakkuvatele ettevõtetele (*IFRS*).
2. Investorteabe läbipaistvus ja kvaliteet – IFRS 17 standard rakendab investoritele parema teabe pakkumiseks:
 - 1) Tulevaste rahavoogude hetkemõõtmise kombineerimine kasumi kajastamisega perioodil, mil teenuseid osutatakse lepingu alusel (*IFRS*).
 - 2) Kindlustusteenuste tulemuste, sealhulgas ka kindlustuslepingutest saadud tulude esitamine kindlustusfinantseerimise tuludes ja kuludest eraldiseisvalt (*IFRS*).
 - 3) Arvestusmeetodi valiku nõue, kas kajastada kõik kindlustusfinantseerimise kulud ja tulud kasumis või kahjumis, või kajastada osa sellest tulust või kulust muus koondkasumis (*IFRS*).
3. Muud erinevused vastavalt IFRS 17 standardile:

- 1) IFRS 17 standardi põhiselt uuendatakse hinnanguid igal aruandeperioodil, kui varasemalt rakendatud IFRS 4 standardi kohaselt ei ole sellist nõuet (*IFRS*).
- 2) IFRS 17 standard teeb läbipaistvaks peamised kasumi tekkimise põhimõtted. Ettevõtted peavad kajastama informatsiooni hetkel olemasolevate ja tulevikus prognoositavate kasumikomponentide kohta kindlustuslepingutest (*IFRS*).
- 3) IFRS 17 standardi kohaselt tuleb diskontomäär lepingust tulenevatest rahavoogudest, kui varasemalt rakendatud IFRS 4 standardi kohaselt diskontomäära arvestati tehtud investeeringust (*IFRS*).
- 4) IFRS 17 nõuab, et kõik kindlustuslepingud oleksid mõõdetud vastavalt lepingust tulenevatest kohustistest. IFRS 4 kohaselt võisid ettevõtted mõõta kindlustuslepinguid vastavalt enda investeerimisportfelli monetaarsele suurusele (*IFRS*).
- 5) IFRS 17 standardi kohaselt peavad kõik ettevõtted kasutama raha ajaväärtust tekkinud nõuete hindamisel ja finantsaruandluses kajastamisel. Varasemalt rakendatud standardi IFRS 4 järgselt ei olnud ettevõtetel sellist nõuet ning vastavalt nõude puudumisele, ei kasutanud osad ettevõtted ka raha ajaväärtust hindamaks tekkinud nõudeid (*IFRS*).

2. IFRS 17 RAKENDAMINE IF P&C INSURANCE NÄITEL

Järgnevas peatükis annab autor ülevaate analüüsitavast ettevõttest, ettevõtte tegevusalast ning ettevõtte IFRS 4 standardi kohaselt arvutatud finantsnäitajate võrdlust ka turustatistika. Peatüki viimases alapeatükis teeb autor IFRS 17 standardi mõjuanalüüsi If P&C Insurance AS'i finantsnäitajatele ja -suhtarvudele.

2.1. If P&C Insurance AS üldiseloostus

If P&C Insurance AS on pakunud kahjukindlustust Baltimaade turul era- ja äriklientidele alates 1992. aastast. If P&C Insurance AS pakub vara-, vastutus-, sõiduki-, mere-, transpordi-, õnnetusjuhtimi- ja tervisekindlustust (*If P&C Insurance*, 2018, 3).

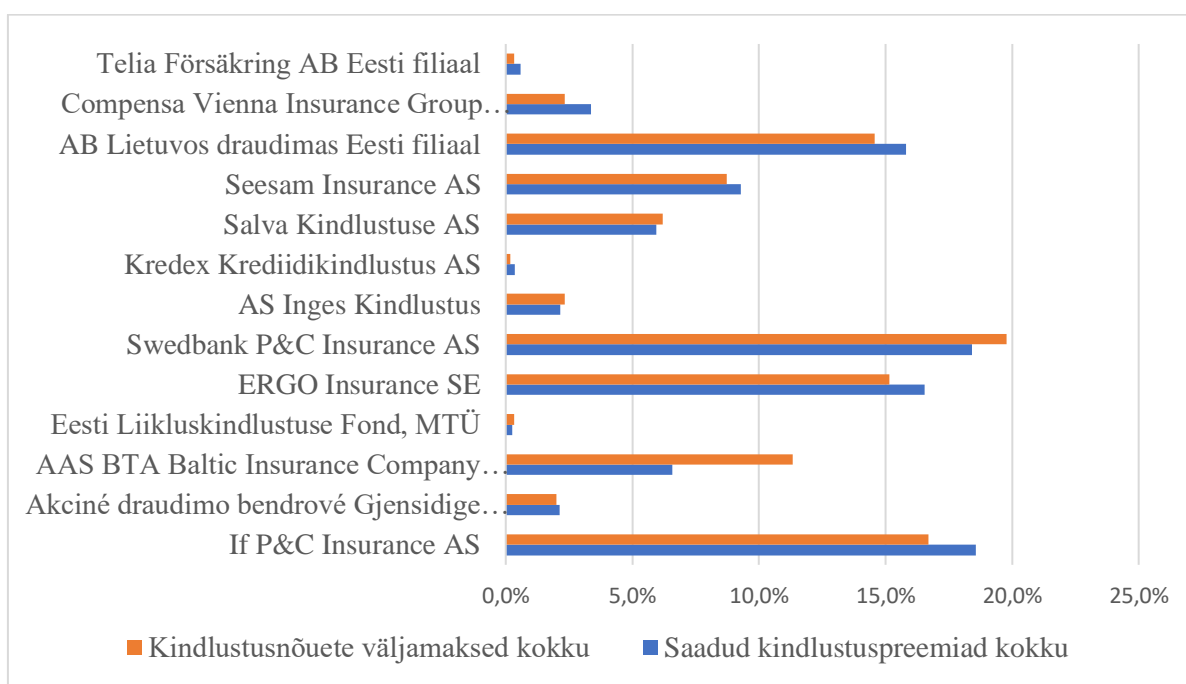
If P&C Insurance kuulub If P&C Insurance Holding Ltd gruppi, mis on ka Põhjamaade juhtiv kahjukindlustusgrupp, mille omanikuks on Soomes registreeritud Sampo plc (*If P&C Insurance*, 2018, 4). If grupil on kokku umbes 3,7 miljonit klienti rahvusvaheliselt 2017. aasta andmete seisuga ning töötajaid 6500. If P&C Eesti harul on vastavalt 2018. aasta majandusaasta aruandele kokku ligikaudu 280 000 klienti Eestis ning töötajaid 566 (*If P&C Insurance*).

If P&C Insurance Holding Ltd tegeleb iga aasta ligikaudu 1,4 miljoni kahjujuhtumiga, If P&C Insurance AS'i osa nendest juhtumitest on ligikaudu 30 000 aastas. If P&C Insurance on Eestis kahjukindlustuse turuliider (*If P&C Insurance*).

2018. aastal olid ettevõtte suurimateks äriilinideks maismaasõiduki kindlustus, mis moodustas 32% kõigist välja antud kindlustuslepingutest. Sellele järgnesid tule- ja muu varakahju kindlustus 27 protsendilise osakaaluga ja kohustislik mootorsõiduki valdaja vastutuskindlustus 23 protsendilise osakaaluga (*If P&C Insurance*, 2018, 3).

2.2. If P&C Insurance turuvõrdlus

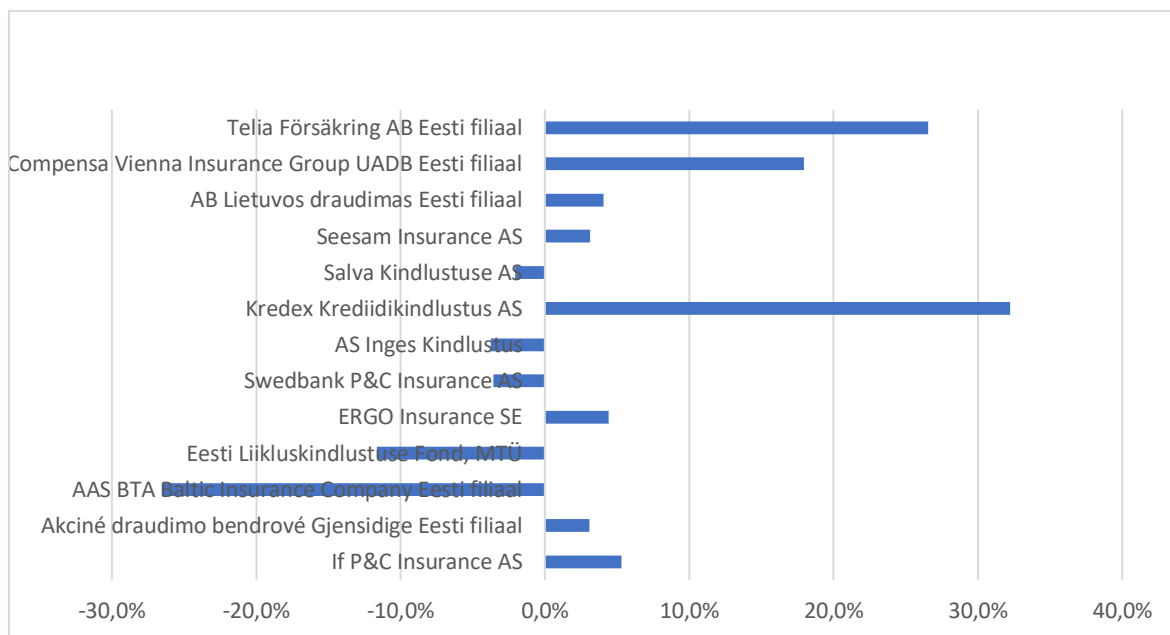
Vastavalt Statistikaameti andmebaasi RRI07: Kahjukindlustus liigi ja kindlustusandja järgi (kuud) väljavõtte 30. novembri seisul ning IF P&C Insurance 2019. aasta teise kvartali majandusaasta vahearuandele, on If kindlustuse turuosa kahjukindlustusandjate seas 18,4% saadud kindlustuspreemiate osas (99 951 tuhat eurot) ning 16,7% kõigi väljamakstud kindlustuspreemiate osas (48 355 tuhat eurot) 2019. aasta esimese kahe kvartali tulemusel, mis teeb If P&C Insurance' st ka turuosalt Eesti turuliidri kahjukindlustuspakkujate seas (vt Joonis 2).

Joonis 2. Kahjukindlustuspakkujate turuvõrdlus 2019. aasta teise kvartali seisuga
Allikas: Statistikaameti andmebaas RRI07, autori arvutused

Nagu ka üleval toodud jooniselt näha, on If P&C Kindlustuse lähimateks konkurentideks Swedbank P&C Insurance, kelle tulemus jäi saadud kindlustuspreemiate osas 18,4% peale, mis oli 0,2% väiksem töös analüüsitava ettevõtte tulemusest ning ERGO Insurance SE, kelle tulemus jäi 2,1% alla If P&C Insurance tulemusele, jäädes 16,5% peale esimese kahe kvartali tulemuste analüüsi tulemusel (vt Joonis 2). Kui ERGO Insurance SE jäi 2,1 protsendiga alla If P&C Insurance tulemustele, siis Swedbank P&C Insurance jõudis väga lähedale If P&C Insurance tulemustele 2019. aasta esimesel kahel kvartalil. Kuid vaadates mõlema ettevõtte kindlustusnõuete väljamakseid samal perioodil, on jooniselt ka näha et Swedbank P&C Insurance on maksnud välja kindlustusnõudeid 1,4% rohkem perioodi jooksul kui on saadud kindlustuspreemiaid, samas kui

If P&C Insurance on perioodi jooksul saanud 1,9% rohkem kindlustuspreemiaid kui on välja makstud kindlustusnõudeid.

Joonis 3. Kahjukindlustuspakkujate turuvõrdlus saadud kindlustuspreemiate ja välja makstud kindlustusnõuete vahel 2019. aasta teise kvartali seisuga, väljendatud saadud kindlustuspreemiate osakaalust kogu välja makstud kindlustusnõuetesse.
Allikas: Statistikaameti andmebaas RRI07, autori arvutused

Turul üldiselt, on kõige parem vahekord saadud kindlustuspreemiate ja välja makstud kindlustusnõuete vahel Kredex Krediidikindlustus AS'il, kes on saanud 32,2% rohkem kindlustuspreemiaid kui maksnud välja kindlustusnõudeid ning Telia Försäkring AB Eesti filiaalil 26,5% vahekorraga ning Compensa Vienna Insurance Group UADB Eesti filiaalil 18% vahekorraga. Kõik eelnevalt mainitud kindlustusandjad moodustavad kokku 4,3% kogu turu saadud kindlustuspreemiatest ning 2,9% kõigist välja makstud kindlustusnõuetest, mis on vägagi marginaalne osa kogu turust. If Insurance P&C osakaal saadud kindlustuspreemiate ja välja makstud kindlustusnõuete vahel on 5,3%, mis on ka parim osakaal turu kolme suurima kahjukindlustusandja võrdluses (vt Joonis 3).

2.3. IFRS 17 rakendamine finantstulemustele

IFRS 17 rakendamine toob kaasa suuri muutusi nii ettevõtete finantsaruandluse ülesehituses kui ka selles, kuidas arvestatakse vastavalt uuele standardile sõlmitud kindlustuslepingutest saadavaid

tulusid ja kaasnevaid kohustisi. IFRS 17 mõju ulatub nii bilansile, kasumiaruandele kui ka ettevõtte rahavoogude aruandele.

Esmasel kajastamisel mõõdetakse kindlustuslepingute rühmas kajastatud kohustist (või vara) kas:

1. Summaarse täitmise rahavoogudena, mis on korrigeeritud riskiga vastavalt erapooletu ja tõenäosusega kaalutud hinnangule tuleviku rahavoogude nüüdisväärtuse kohta, mis tekivad siis kui kindlustusandja täidab lepingust tulenevaid kohustisi (*KPMG*, 31).
2. Teenustasumääras, mis kujutab endas summaarset teenimata kasumit, mida kindlustusandja kajastab kasumiaruandes teenuste osutamisel (*KPMG*, 31).

Autor otsustas If P&C Insurance puhul rakendada üldist mudelit IFRS 17 esmasel rakendamisel tulevate mõjude ning esimesel aastal peale IFRS 17 standardi rakendamist vastavate mõjude arvutamiseks järgnevatks finantssuhtarvude analüüsiks. Üldise mudeli valik tulenes asjaolust, et If P&C Insurance suuruses ettevõttes ei näe autor vajadust rakendada lisatasude jaotamise meetodit või muutuvtasu meetodit. Samuti, ei olnud ettevõtte majandusaasta aruandes asjaolusid, mis oleksid veenvaks põhjuseks ettevõtte vabastada üldise mudeli rakendamisest.

Üldise mudeli alusel arvutas autor kajastatava kohustise vastavalt üldisele mudelile, võttes aluseks laekunud kindlustusmaksed ja makstud kahjud 2018. aasta majandusaasta rahavoogude aruandes. Vastavalt kahju suhtarvule (61,9%), mis oli ettevõtte poolt kajastatud ka majandusaasta aruandes, arvutas autor välja kohandatud riski määra:

Kohandatud riski määr

$$= \text{kahju suhtarv} * \text{makstud kahjud majandusaasta jooksul} \quad (1)$$

Lepinguline teenustasumäär on võrdne laekunud kindlustusmaksete, makstud kahjude ja riski määra summaarse summaga.

Lepinguline teenustasumäär

$$\begin{aligned} &= \text{laekunud kindlustusmaksed majandusaasta jooksul} \\ &+ (-\text{makstud kahjud majandusaasta jooksul}) \\ &+ (-\text{makstud kahjud majandusaasta jooksul} * \text{kahju suhtarv}) \quad (2) \end{aligned}$$

Kohandatud riski määra ja lepinguline teenustasumäära välja arvutamise järel saab arvestada vastavalt olemasolevatele avalikele andmetele ka kindlustuslepingutest tekkinud kohustise

kindlustusandjale esmasel rakendamisel. Kohustise arvutamisel tuleb lisaks eelnevalt mainitule ka arvesse võtta kindlustuslepingute sõlmimiskulusid ja lepingute keskmist kestust.

$$\begin{aligned}
 \text{Kohustis} &= \text{laekunud kindlustusmaksed majandusaasta jooksul} \\
 &\quad - \text{kindlustuslepingute sõlmimiskulud majandusaasta jooksul} \\
 &\quad - \left(\frac{\text{makstud kahjud majandusaasta jooksul}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) \\
 &\quad - \left(\frac{\text{kohandatud riski määr}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) - \left(\frac{\text{lepinguline teenustasumäär}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) \quad (3)
 \end{aligned}$$

Vastavalt autori teostatud arvutustele, muutuks If P&C Insurance bilansimaht 2018. majandusaasta tulemuste ja 2017. aasta majandustulemuste võrdlusel IFRS 17 esmasel rakendamisel kajastatavate tulemustega:

Tabel 1. Kohustis kindlustuslepingutest üldise mudeli alusel

2017	2017 IFRS 17	2018	2018 IFRS 17
Kohustised kindlustuslepingutest (tuhandetes eurodes)			
145 224	69 721	172 066	71 122

Allikas: If P&C Insurance 2018. majandusaasta aruanne, autori arvutused

Bilansimaht 2018. aasta tulemuste baasil muutuks 100 000 tuhande euro suurusjärgus, samas kui 2017. aasta tulemuste baasil oleks muutus 75 000 tuhande euro suurusjärgus. Erinevus kahe aasta IFRS 17 esmase rakendamise kohustiste arvutamisel tuleneb sellest, et kui 2018. aastal oli keskmine lepingute kestus 2,8 aastat siis 2017. aastal oli keskmine kestus 3 aastat. Samuti, 2017. aastal laekus kindlustusmakseid ligikaudu 10 miljoni euro suurusjärgus vähem kui 2018. aastal. Sellest saab järeldada, et mida lühemaks muutub lepingute keskmine kestus ning mida suuremaks muutuvad rahavood kindlustusmaksetest, seda suurem on ka esmase kajastamise mõju bilansimahule.

Järgnevalt arvutas autor välja kuidas ettevõtte peaks kajastama oma tulusid IFRS 17 standardi esmasel kajastamisel. Selleks on vaja teada makstud kahjude summat majandusaasta jooksul ning juba varasemalt välja arvutatud kohaldatud riski määra ja lepingulist teenustasumäära. Tulu arvutus on kolmes osas:

1. Esiteks, arvutas autor välja tulud teenuste osutamisest:

Tulud teenuste osutamisest

$$= \left(\frac{\text{makstud kahjud (sh kahjukäsitluskulud) majandusaasta jooksul}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) + \left(\frac{\text{kohandatud riski määr}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) + \left(\frac{\text{lepinguline teenustasumäär}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) \quad (4)$$

2. Järgmisena, arvutas autor välja tulu kindlustuslepingutest, mille jaoks tuleb liita teenuste osutamisest saadud tuludele, mille autor arvutas välja esimeses punktis ka tulu omandamise rahavoogude katmiseks.

Tulu kindlustuslepingutest

$$= \text{tulu teenuste osutamisest} + \left(\frac{\text{kindlustuslepingute sõlmimiskulud}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) + \text{tulu kindlustusmaksetest} \quad (5)$$

3. Viimaseks osaks on kasumi või kahjumi arvutamine, mis on saadud kindlustuslepingutest majandusaasta jooksul.

Kasum või kahjum kindlustuslepingutest

$$= \text{tulu kindlustuslepingutest} + \left(\frac{\text{makstud kahjud (sh kahjukäsitluskulud) majandusaasta jooksul}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) + \left(\frac{\text{kindlustuslepingute sõlmimiskulud}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) \quad (6)$$

Vastavalt arvutustele, kajastatakse tulu kindlustuslepingutest kasumiaruandes real tulu kindlustusmaksetest ning makstud kahjud, mis on jagatud lepingute keskmise kestusega kasumiaruandes real „Esinenud kahjunõuded“.

Tabel 2. Tulu kindlustuslepingutest üldise mudeli alusel

2017	2017 IFRS 17	2018	2018 IFRS 17
Tulu kindlustusmaksetest (tuhandetes eurodes)			
135 292	188 385	145 783	206 559

Esinenud kahjunõuded (tuhandetes eurodes)			
-87 104	-112 515	-87 104	-117 062

Allikas: If P&C Insurance 2018. majandusaasta aruanne, autori arvutused

Vaadates tulemusi (vt Tabel 2), on näha et märgatavalt suureneb kasumiaruande maht samal ajal kui bilansimaht väheneb. Arvesse tuleks võtta ka seda, et sarnaselt kohustistele on ka mõju saanud tulu mahus korreleeruv majandusaastal kasumiaruandes kajastatud tuluga. Mida suuremat tulu on saanud, seda suurem on ka mõju IFRS 17 rakendamisel. Lisaks, tuleb ka arvestada sellega et nii lepinguline teenustasumäär kui ka kohandatud riski määr kajastuvad kasumiaruandes, suurendades või vähendades lõplikku kasumit, mida ettevõtte on teeninud majandusaasta jooksul. Järgmises peatükis on autor ka arvutanud välja finantssuhtarvud, milles kajastuvad ka arvutatud kasumiaruande numbrid.

Viimase sammuna tuleb kindlustusfinantstulu ja kulud jaotada nii, et kohustis jaotamisest jääks nulli. Esmasel kajastamisel tekkinud lepinguline teenustasumäär kajastatakse kohele aruandeperioodi kasumis või kahjumis. Täitmise rahavood antud jaotamisel arvutatakse majandusaastal laekunud kindlustusmaksete ja prognoositud raha väljavoolu nüüdisväärtuse alusel. Prognoositud raha väljavool arvutatakse vastavalt majandusaastal makstud kahjude korrutisele riski suhtarvuga, milleks If P&C Insurance puhul on 87,5% vastavalt ettevõtte majandusaasta aruandele.

$$\begin{aligned}
 \text{Täitmise rahavood} &= \text{lepinguline teenustasumäär} \\
 &= \text{majandusaasta jooksul laekunud kindlustusmaksed} \\
 &+ (\text{majandusaastal makstud kahjunõuded} * \text{riski suhtarv}) \quad (7)
 \end{aligned}$$

Pärast esmast kajastamist - hakatakse lepingulist teenustasumäära kandma kasumiaruandesse igal järgneval aruandekuupäeval, jagades esmasel kajastamisel arvutatud lepinguline teenustasumäär intressidega.

$$\begin{aligned}
 &\text{Lepinguline teenustasumäär edasisel kajastamisel} \\
 &= \frac{\text{lepinguline teenustasumäär} + (\text{lepinguline teenustasumäär} * (100\% - \text{riski suhtarv}))}{\text{lepingute keskmine kestvus}} \quad (8)
 \end{aligned}$$

Kohustistesse kandmine toimub erinevalt kasumiaruandesse kandmisest, kohustistesse lepingulise teenustasumäära arvestamine toimub läbi majandusaastal laekunud kindlustusmaksete ja

kindlustusfinantseerimise tulude/kulude summeerimise ja lahutamise lepingute keskmise kestvusega jagatud lepingulise teenustasumäära.

Kohustis edasisel kajastamisel

$$\begin{aligned} &= \text{laekunud kindlustusmaksed} \\ &+ ((\text{majandusaastal makstud kahjunõuded} * \text{riski suhtarv}) \\ &* (100\% - \text{riski suhtarv})) - \left(\frac{\text{lepinguline teenustasumäär}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) \quad (9) \end{aligned}$$

Edasisel kajastamisel toimub nii kohustiste kui ka tulude arvutamine sarnaselt esmasele kajastamisele, kuid kindlustuslepingute grupi koguvastutus hõlmab vastutust ülejäänud kindlustuskatte eest ja vastutust tekkinud nõuete eest.

Edasise kajastamise arvutamiseks rakendatakse sarnaselt esmasele kajastamisele samu valemeid. Autor otsustas edasist kajastamist mitte arvutada, kuna baseerudes eelmise aasta andmetele ning samadele riski ja kahju suhtarvudele ning lepingute kestusele, tulevad tulemused ebaadekvaatsed ning ei kajastaks ettevõtte tulemusi õiglaselt.

Kuna If P&C Insruance hoiab ka edasikindlustuslepinguid, arvutas autor sarnaselt ka kindlustuslepingutele välja kajastatava kohustise ja tulu esmasel kajastamisel. Üldist mõõtmismudelit on muudetud ettevõtte valduses olevate edasikindlustuslepingute mõõtmiseks. Edasikindlustuslepingud, mida ettevõtte hoiab on üldjuhul varad, mitte kohustised ning neid kajastatakse kindlustuslepingutest eraldi. Üldiselt ei teeni kindlustusandjad edasikindlustuslepingutelt kasumit.

Esmane lepinguline teenustasumäär arvutatakse vastavalt alltoodud valemile:

Lepinguline teenustasumäär

$$\begin{aligned} &= \text{laekunud edasikindlustusmaksed majandusaasta jooksul} \\ &+ (-\text{tasutud edasikindlustusmaksed majandusaasta jooksul}) \\ &+ (-\text{tasutud edasikindlustusmaksed majandusaasta jooksul} \\ &* \text{kahju suhtarv}) \quad (10) \end{aligned}$$

Kohustis arvutatakse sarnaselt kindlustuslepingute esmasel kajastamisel arvutatud kohustise võrrandile:

$$\begin{aligned}
\text{Kohustis} &= \text{laekunud edasikindlustusmaksed majandusaasta jooksul} \\
&- \text{kindlustuslepingute sõlmimiskulud majandusaasta jooksul} \\
&- \left(\frac{\text{tasutud edasikindlustusmaksed majandusaasta jooksul}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) \\
&- \left(\frac{\text{kohandatud riski määr}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) - \left(\frac{\text{lepinguline teenustasumäär}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) \quad (11)
\end{aligned}$$

Kuna - ettevõtte edasikindlustuslepingute kohustisi kajastatakse varadena, on bilansimahus tehtav võrdlus ettevõtte edasikindlustusvaradega nii 2018 ja 2017. aastal.

Tabel 3. Kajastatav kohustis edasikindlustuslepingutest üldise mudeli alusel

2017	IFRS 17 2017	2018	IFRS 17 2018
Edasikindlustuse varad (tuhandetes eurodes)			
5 202	3 336	5 629	3 294

Allikas: If P&C Insurance 2018. majandusaasta aruanne, autori arvutused

Sarnaselt üldise mudeli alusel arvutatavatele kindlustuslepingutele, väheneb ka varade maht edasikindlustuslepingute osas esmasel kajastamisel IFRS 17 standardi rakendamisel. Kuid erinevalt kindlustuslepingutele, mängib edasikindlustuslepingutest tuleneva kohustise arvutusel suuremaks mõjaks tasutud edasikindlustusmaksete osakaal, mitte lepingute keskmine kestvus. Tulenevalt tasutud edasikindlustusmaksete suurenemisele 21% 2018. aastal võrreldes 2017. aastaga on ka 2018. aasta IFRS 17 esmase rakendamise tulemusel edasikindlustuse varade maht väiksem, kuigi IFRS 4 alusel on edasikindlustusvarade maht pigem kasvav.

Samuti, sarnaselt kindlustuslepingute tulu arvutamisele on ka edasikindlustuslepingutest tuleneva tulu arvutamine kolmeastmeline:

1. Esiteks, arvutatakse välja tulud teenuste osutamisest:

Tulud teenuste osutamisest

$$\begin{aligned}
&= \left(\frac{\text{tasutud edasikindlustusmaksed majandusaasta jooksul}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) \\
&+ \left(\frac{\text{kohandatud riski määr}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) \\
&+ \left(\frac{\text{lepinguline teenustasumäär}}{\text{lepingute keskmine kestus}} \right) \quad (12)
\end{aligned}$$

2. Järgmisena - arvutas autor välja tulu edasikindlustuslepingutest, mille jaoks tuleb liita saadud tuludele, mille autor arvutas välja esimeses punktis ka tulu omandamise rahavoogude katmiseks.

$$\begin{aligned}
 & \textit{Tulu kindlustuslepingutest} \\
 & = \textit{tulu teenuste osutamisest} \\
 & + \left(\frac{\textit{kindlustuslepingute sõlmimiskulud}}{\textit{lepingute keskmine kestus}} \right) \\
 & + \textit{edasikindlustuse osa tulust kindlustusmaksetest} \quad (13)
 \end{aligned}$$

3. Viimaseks osaks on kasumi või kahjumi arvutamine, mis on saadud kindlustuslepingutest majandusaasta jooksul.

$$\begin{aligned}
 & \textit{Kasum või kahjum kindlustuslepingutest} \\
 & = \textit{tulu kindlustuslepingutest} \\
 & + \left(\frac{\textit{tasutud edasikindlustusmaksed majandusaasta jooksul}}{\textit{lepingute keskmine kestus}} \right) \\
 & + \left(\frac{\textit{kindlustuslepingute sõlmimiskulud}}{\textit{lepingute keskmine kestus}} \right) \quad (14)
 \end{aligned}$$

Vastavalt arvutustele, kajastatakse tulu edasikindlustuslepingutest kasumiaruandes real edasikindlustuse osa tulus kindlustusmaksetest ja arvutuslikud tasutud edasikindlustusmaksed real edasikindlustuse osa esinenud kahjunõuetes

Tabel 4. Kajastatav tulu ja kahjunõuded edasikindlustuslepingutest üldise mudeli alusel

2017	IFRS 17 2017	2018	IFRS 17 2018
Edasikindlustuse osa tulus kindlustusmaksetest (tuhandetes eurodes)			
- 2 674	- 261	- 2 924	- 442
Edasikindlustuse osa esinenud kahjunõuetes			
2 698	863	356	1 045

Allikas: If P&C Insurance 2018. majandusaasta aruanne, autori arvutused

Vastupidiselt kindlustuslepingutele - kajastub edasikindlustuslepingute osa kasumiaruandes väiksemas summas kui varasemalt, ning see on otseselt tulenev ka asjaolust, et edasikindlustuslepingute osas kajastatakse kohandatud riski määr ja lepinguline teenustasu

vastavalt edasisele arvestusele ning jaotatakse kasumiaruandele järgnevate aastate jooksul jooksvalt pärast esmasel kajastamisel kogusummas ettevõtte kasumis või kahjumis kajastamist.

2.4. IFRS 17 mõjuanalüüs finantssuhtarvude alusel

Seoses IFRS 17 standardi rakendamisega, muutuvad kindlustusettevõtete jaoks see kuidas arvestada kindlustuslepingutest tulenevat tulu ning sellega kaasnevat kohustist. Kuna ettevõtte finantsaruandlus ja finantssuhtarvud on otseselt seotud, otsustas autor arvutada välja ettevõtte finantssuhtarvud 2018. aasta majandusaasta aruande baasil, võrreldes finantssuhtarve IFRS 17 rakendamisel 2018. aasta finantstulemustele 2018. aasta finantstulemustega, millele veel rakendus IFRS 4.

Selles peatükis arvutas autor välja If P&C Insurance finantssuhtarvud vastavalt ettevõtte tegevusalale. Kuna tegemist on kindlustusettevõttega - ning ettevõtte bilanss ja kasumiaruanne on ülesse ehitatud erinevalt kaubandus- ja tootmisettevõtetest, on autor leidnud vastavad kindlustustehnilised ja rentaabluse suhtarvud, mille alusel on ka arvutatud vastavad suhtarvud. Autor on arvutanud välja suhtarvud baseerudes 2018. majandusaasta aruandele ning enda varasemalt läbi viidud arvutustele, mille baasil arvutas autor välja ettevõtte tulemused, kui If P&C Insurance oleks IFRS 17 standardi kasutusele võtnud 2018. aastal.

Kindlustustehnilised suhtarvud kajastavad kindlustusettevõtete tulemusi saadud kindlustusmaksete, makstud kahjunõuete ja preemiade baasil (*US Business Reporter*). Tabelis 5 on toodud võrdlus 2018. majandusaasta numbrite IFRS 4 standardi baasil ning autori arvutatud 2018. aasta numbrid IFRS 17 standardi baasil.

Tabel 5. Kindlustustehnilised suhtarvud (%)

Kindlustustehnilised suhtarvud	2018	IFRS 17 2018
Kulusuhe (neto)	26%	17%
Kahjusuhe (neto)	62%	56%
Kombineeritud suhe (neto)	88%	73%

Allikas: If P&C Insurance 2018. majandusaasta aruanne, autori arvutused

IFRS 17 standardi rakendamisega on näha märgatavat langust nii neto kulusuhtes kui ka neto kahjusuhtes, mis kokku langetav neto kombineeritud suhet 15% võrra võrreldes 2018. aasta IFRS 4 alusel arvestatud majandusaasta tulemustega. (vt Tabel 5)

Neto kulusuhe on protsentuaalne suhtarv, mis näitab kui palju kindlustuslepingutest saadavatest tuludest on läinud neto kindlustustegevuse kulude jaoks. Neto kulusuhte hulka ei ole arvestatud muid ärikulusid ja finantskulusid (*US Business Reporter*).

$$\text{Neto kulusuhe} = \frac{\text{tegevuskulud}}{\text{tulu kindlustusmaksetest (neto)}} \quad (15)$$

Neto kulusuhte langus 9% võrra viitab nii asjaolule, et IFRS 17 standardi esmasel rakendamisel kasvavad märgatavalt kindlustuslepingutest saadavad tulud (vt Tabel 2), tulude kasv IFRS 17 standardi esmasel rakendamisel võrdluses 2018. majandusaasta tulemustega oleks 42% ja kogu kahjunõuete kasv oleks 32%, mis tähendab seda et tulud kasvavad 10% kuludest rohkem. Kuna If P&C Insurance on olnud kasumlik ettevõtte juba aastast 2012 alates, ei ole ka üllatav et ettevõtte kulusuhe on alates 2012. aastast olnud stabiilselt alla 30% piiri. Samuti, koos IFRS 17 standardiga, lisanduvad kasumiaruandesse ka lepinguline teenustasumäär ja kohandatud riski määr, mis omakorda omavad suurt mõju majandusaasta kasumile. 2018. aasta ettevõtte majandusaasta kasum oli 19 103 tuhat eurot. IFRS 17 rakendamisel oleks 2018. aasta majandusaasta kasum 29 194 tuhat eurot. IFRS 17 alusel arvutatud majandusaasta kasumi suhtes tuleks ka arvesse võtta suuri ühekordseid väljaminekuid, mis kaasnevad IFRS 17 rakendamisega ettevõttes ning mida hetkel ei ole autori poolt majandusaasta kasumi arvutamisel rakendatud.

Neto kahjusuhe on protsentuaalne suhtarv, mis näitab kui palju on kindlustuslepingutest saadud tulust läinud väljamaksete jaoks (*US Business Reporter*).

$$\text{Neto kahjusuhe} = \frac{\text{esinenud kahjunõuded (neto)}}{\text{tulu kindlustuslepingutest (neto)}} \quad (16)$$

Neto kahjusuhe IFRS 17 standardi rakendamisel langeks 6%, mis otseselt ei viita IFRS 17 esmasel rakendamisel kahjunõuete suurenemist (vt Tabel 2), kuid nagu ka eelnevalt selgitatud, siis kahjunõuded suurenesid 10% väiksemas summas võrreldes 2018. aastaga kui tulud kindlustuslepingutest, mis ka selgitab 3% suurust vahet nende kahe näitaja muutuses. Vastavalt If P&C Insurance 2018. majandusaasta aruandele on kahjunõuete seotud kulud 2018. aastal langenud, mis selgitaks ka 2018. aasta andmete baasil arvutatud kahjusuhte osakaalu suurusjärku.

Neto kombineeritud suhe mõõdab kokku, kui palju ettevõtetel kulub kahjunõuete rahuldamiseks ja tegevuskulude tasumiseks (*US Business Reporter*).

$$\text{Neto kombineeritud suhe} = \text{neto kahjusuhe} + \text{neto kulusuhe} \quad (17)$$

Neto kombineeritud suhte langemine IFRS 17 rakendamisega seoses on ainult positiivne märk, kuna kombineeritud suhe näitab ettevõtte võimekust kahjusid tasuda. Mida protsentuaalselt kõrgem on neto kombineeritud suhe, seda väiksem on ettevõtte võime kahjunõudeid tasuda. Samas tuleb ka arvesse võtta, et tõenäoliselt IFRS 17 standardi rakendamisel 2021. aastal ei näe If P&C Insurance 15% langust ettevõtte neto kombineeritud suhtes, kuna nagu ka eelnevalt autori poolt oli mainitud, on arvutustesse võetud arvestamata uue standardi rakendamisega kaasnevad ühekordsed kulud, mida ei ole hetkel võimalik autori poolt prognoosida.

Kindlustustehniliste suhtarvude baasilt võib järeldada, et IFRS 17 rakendamine pikas perspektiivis parandab ettevõtte jätkusuutlikkust, kuigi IFRS 17 standardi esmakordse rakendamise ühekordseid kulusid ei ole arvesse võetud, ei näe autor riski, et If P&C Insurance kindlustustehnilised suhtarvud tõuseksid üle 2018. aasta IFRS 4 standardi põhjal kalkuleeritud majandustulemustelt arvatud kindlustustehniliste suhtarvude, kui vaid siis aastal 2021, kui toimub esmakordne rakendamine ning lisanduvad ka rakendamisega seotud ühekordsed kulud.

Tasuvuse ehk rentaabluuse ehk kasumlikkuse suhtarvud mõõdavad kui efektiivselt suudab ettevõtte oma vara kasutada. Mida kõrgemad on rentaabluuse näitajad, seda efektiivsemalt ettevõtte oma varasid kasutab ja kulusid optimeerib. Tabelis 6 on toodud võrdlus 2018. majandusaasta numbrite IFRS 4 standardi baasil ning autori arvatud 2018. aasta numbrid IFRS 17 standardi baasil.

Tabel 6. Rentaabluuse suhtarvud, %

Rentaabluse suhtarvud	2018	IFRS 17 2018
Tasuvusmarginaal (ROS)	13,37	13,73
Varade rentaabluus (ROA)	5,9	8,74
Omakapitali tootlus (ROE)	23,3	31,7
Investeeringute tootlus (ROI)	0,8	0,8

Allikas: If P&C Insurance 2018. majandusaasta aruanne, autori arvutused

ROS ehk tasuvusmarginaal näitab ettevõtte tõhusust. Tasuvusmarginaali nimetatakse ka ettevõtte ärikasumi marginaaliks või marginaaliks enne intressi. Tasuvusmarginaal näitab, kui tõhusalt suudab ettevõtte muuta müüki kasumiks. Tasuvusmarginaali järgi võib arvestada, kui palju on ettevõttel võimalusi lähitulevikus investeerida arengusse (*Pizzia A. J., Rist, M.*).

$$\text{Tasuvusmarginaal (ROS)} = \frac{\text{puhaskasum} * 100}{\text{müügitulu}} \quad (18)$$

Tasuvusmarginaali osas IFRS 17 esmasel rakendamisel suuremat muutust ei ole. Tasuvusmarginaal tõuseb 0,36 protsendi võrra kui võrrelda 2018. aasta IFRS 4 standardi alusel arvutatud tasuvusmarginaali (vt Tabel 6). Tasuvusmarginaali marginaalne tõus on tingitud nii müügitulu tõusust IFRS 17 rakendamisel (vt Tabel 2) kui ka kasumi suurenemisest uue standardi rakendamisel. Tasuvusmarginaali vaadates, võib väita et ettevõtte toimib tõhusalt, mida kajastab ka turu üldiste tulemustega võrdlus, kus If P&C Insurance on kahjukindlustuse turuliider Eestis. Samuti võib ka järeldada nii tasuvusmarginaalist kui ka asjaolust, et ettevõtte on olnud viimase 8 aasta jooksul pidevalt kasumis, et If P&C Insurance suudab tõhusalt muuta äritegevusest tulevat tulu kasumiks.

ROA ehk varade rentaablus näitab, kui kasumlikud on ettevõtte varad ettevõttele tulu teenimisel. Mida suurem on varade rentaablus, seda rohkem ettevõtte teenib tulu oma investeringutelt (*Pizzia A. J., Rist, M.*). Varade rentaabluse tulemus peaks olema positiivne (*Ilisson, R., 207*).

$$\text{Varade rentaablus (ROA)} = \frac{\text{puhaskasum} * 100}{\text{keskmise vara}} \quad (19)$$

Varade rentaablus IFRS 17 mõjul tõuseb 5,9 protsendi pealt 8,74 protsendi peale, mis on positiivne ja oodatud muutus. IFRS 17 mõjul toimub ettevõtte puhaskasumis suurem muutus, samas kui ettevõtte varad, koos edasikindlustuslepingutest tuleneva mõjuga (vt Tabel 3) jäävad samasse suurusjärku. Varade rentaabluse näitaja põhjal võib järeldada, et If P&C Insurance varad on kasumlikud ettevõttele tulu teenimisel ning et ettevõtte teenib tulu oma investeringutelt.

ROE ehk omakapitali tootlus, näitab puhaskasumi osakaalu omakapitalist. Omakapitali tootlus mõõdab ettevõtte kasumlikkust selle järgi, kui palju kasumit teenitakse rahaga, mida aktsionärid on investeerinud, ehk kui efektiivselt on ettevõtte juhtkond aktsionäride raha kasutanud kasumi teenimiseks (*Pizzia A. J., Rist, M.*).

$$\text{Omakapitali tootlus (ROE)} = \frac{\text{kasum}}{\text{aasta keskmine omakapital}} \quad (20)$$

Omakapitali tootlus IFRS 17 mõjul tõuseb 23,3 protsendilt 31,7 protsendini. Ettevõtte kasum IFRS 17 rakendamise mõjul autori arvutuste kohaselt tõuseks 50 965 tuhande euroni (2018: 35 950 tuhat eurot), siis aasta keskmine omakapital jääks samasse suurusjärku, suurenedes vaid 8 204 tuhande euro võrra. Ettevõtte omakapitali tootlus on üle 20 protsendi eelnevalt IFRS 17 rakendamisele ning pärast IFRS 17 rakendamist ettevõtte finantstulemustele, mis on positiivne näitaja ning tähendab seda, et ettevõtte on efektiivne oma varade juhtimises. Ettevõtte omakapital seisuga 31.12.2018 on 160 587 tuhat eurot, millest 128 146 tuhat eurot moodustab eelmiste perioodide jaotamata kasum.

ROI ehk investeeringute tootlus mõõdab investeeringute tõhusust, ehk kui palju tulu saab ettevõtte tehtud investeeringute pealt (*Ilisson, R., 258*).

$$\text{Investeeringute tootlus (ROI)} = \frac{\text{investeeringute tulu}}{\text{aasta keskmised investeeringud}} \quad (21)$$

Ettevõtte investeeringute tootlus jääb samale tasemele ka IFRS 17 standardi rakendamisel. Selle peamiseks põhjuseks on asjaolu, et IFRS 17 arvutatud mõju ettevõtte finantstulemustele ei puuduta investeeringuid, seega jääb investeeringute tootlus ka samale tasemele 2018. aasta IFRS 4 standardi põhjal arvutatud finantstulemustele.

KOKKUVÕTE

Lõputöö eesmärgiks oli analüüsida IFRS 17 rakendamise mõju valitud kindlustust pakkuva ettevõtte finantsnäitajatele ja aruandlusele.

Lõputöö käigus selgitas autor välja peamised erinevused IFRS 17 standardi ja hetkel kehtiva IFRS 4 standardi vahel, mõtestades lahti mõlemad standardid ning nende omavahelised erinevused lõputöö esimeses peatükis. Standardite lahti mõtestamisel ning võrdlemisel sai autor ka vastused oma kahele esimesele uurimisülesandele, tuues välja millised muudatused IFRS 17 rakendamine toob kindlustusettevõtetele ning selle, kuidas tuleb kindlustuslepinguid kajastada peale IFRS 17 standardi rakendamist 2021. aasta 1. jaanuarist.

Lõputöö uurimismeetodiks oli kvantitatiivne uurimismeetod, mille alusel autor arvutas välja IFRS 17 standardi mõju valitud ettevõtte finantsnäitajatele ja finantssuhtarvudele. Tehtud arvutuste tulemuseks oli see, et IFRS 17 mõju ettevõtte finantstulemustele oli peamiselt positiivne ning nii kindlustuspetsiifilised suhtarvud kui ka finantssuhtarvud olid protsentuaalselt paremad kui võrreldaval 2018. aasta IFRS 4 standardi järgi arvutatud finantssuhtarvud ja kindlustustehnilised suhtarvud. Kuid - lõplikke järeldusi antud suhtarvudest ei saa teha, kuna autor jättis arvutustest välja IFRS 17 rakendamise esmakordsel mõjul tekkivad ühekordsed kulud, mida ei olnud võimalik autoril arvutada isegi spekulatiivselt. Lisaks suhtarvudele ja ettevõtte majandustulemustele, tegi autor ka võrdluse teiste kahjukindlustust pakkuvate ettevõtetega Eesti turul 2019. aasta esimese kahe kvartali tulemuste alusel ning tõdes, et If P&C Insurance on Eesti turul käibelt suurim kahjukindlustuse pakkuja, mis tegi ettevõtte ka heaks subjektiks, mille alusel uurida uue standardi mõjusid kindlustusettevõtetele.

Töö tulemusena võib autor väita, et IFRS 17 standardi rakendamine avaldab suurt mõju kogu ettevõtte finantsaruandlusele – eriti bilansile ja kasumiaruandele, mille maht muutub esmasel rakendamisel märkimisväärselt. Samuti, muutub edasikindlustuslepingute arvestus, mille alusel ettevõtte peab kajastama edasikindlustuslepingutest tulenevaid kohustisi varadena. Kuid, If P&C Insurance puhul moodustavad edasikindlustuslepingud vaid marginaalse osa kogu ärist ning ei saa omada suurt mõju kogu ettevõtte finantssuhtarvudele.

Autori hinnangul on võimalik edasi arendada lõputöö teemat ka tulevikus, kuna 2019. aasta seisuga on standardis veel tulemas muudatusi ning lõplik standard ei ole 2019. aasta lõpu seisuga veel valmis. Sellest tulenevalt võivad muutuda arvestushinnangud, mis muudaks ka antud lõputöö tulemusi. Ettepanek oleks uurida 2020. aasta lõpus, kui standard on lõplikult valmis ja kui ettevõtte on teinud omapoolseid hinnanguid, mida 2019. aasta lõpu seisuga ei ole, kuidas IFRS 17 rakendamine mõjub kindlustusettevõtete finantsnäitajatele ja kuidas muutuksid autori poolt arvatud finantsnäitajad ja -suhtarvud kui võtta arvesse ka IFRS 17 rakendamisega seotud ühekordsed kulud.

SUMMARY

ESTIMATED IMPACT OF THE IMPLEMENTATION OF IFRS 17 ON INSURANCE UNDERTAKINGS IN THE CASE OF IF P&C INSURANCE AS

Katrin Piip

The purpose of this thesis was to analyze the impact of the implementation of IFRS 17 on the financial performance and reporting of the selected insurance company.

In the thesis, the author explored the main differences between IFRS 17 and the current IFRS 4 standard by deciphering both standards and their differences in the first chapter of the thesis. In interpreting and comparing the standards, the author also received answers to the first two research questions, highlighting what changes the implementation of IFRS 17 will bring to insurance companies and how insurance contracts should be accounted for after January 1, 2021.

The research method of the final thesis was a quantitative research method, on the basis of which the author calculated the impact of IFRS 17 on the financial indicators and financial ratios of the selected company. As a result of the calculations, the impact of IFRS 17 on the financial performance of the company was mainly positive and both the insurance-specific ratios and financial ratios were better than the comparable 2018 IFRS 4 based ratios. However, no definitive conclusions can be drawn from these ratios because the author excluded from the calculations the one-time costs of first-time application of IFRS 17, which the author could not have calculated even speculatively. In addition to the ratios and financial performance of the company, the author also compared other non-life insurance companies on the Estonian market based on the results of the first two quarters of 2019, noting that If P&C Insurance is the largest non-life insurance provider on the Estonian market, which makes it the best subject to investigate the effects of the standard on insurance companies.

As a result of the thesis, the author can claim that the application of IFRS 17 will have a major impact on the financial reporting of the entire company - particularly the balance sheet and income statement, which will change significantly when first applied. Likewise, the accounting for reinsurance contracts by which an enterprise should recognize liabilities from reinsurance contracts as an asset changes. However, with If P&C Insurance, reinsurance contracts represent

only a marginal part of the total business and cannot have a significant impact on the financial ratios of the entire company.

According to the author, it is possible to develop the topic of the graduation thesis in the future as there are still amendments to the standard as of 2019 and the final standard is not ready by the end of 2019. Consequently, the accounting estimates may change, which would also change the results of this thesis. The proposal would be to do additional work by the end of 2020, when the standard is finalized and companies have made their own estimates, which as of the end of 2019, are not available, including non-recurring costs related to the implementation of IFRS 17.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

Pizzia A. J., Rist, M. (2014). *Financial Ratios for Executives: How to Assess Company Strength, Fix Problems, and Make Better Decisions*. Apress

Ilisson, R. (2004). *Finantsanalüüs- ja planeerimine*. Tallinn: Printon Trükikoda AS.

Bragg, S. M. (2012). *Business Ratios and Formulas: A Comprehensive Guide, 3rd Edition*. John Wiley & Sons Inc.

Ernst & Young Global Limited. (2018). *Impacts of IFRS 17 insurance contracts accounting standard: Considerations for data, systems and processes*. Kättesaadav: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-impact-of-ifs-17-for-insurers/\\$FILE/EY-ifs-17-global-dsp-considerations.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-impact-of-ifs-17-for-insurers/$FILE/EY-ifs-17-global-dsp-considerations.pdf), 17.10.2019

KPMG IFRG Limited. (2017). *Insurance Contracts: First Impressions*. Kättesaadav: <https://home.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/07/ifs17-first-impressions-2017.pdf>, 11.11.2019

PwC. (2017). *In depth: A look at current financial reporting issues*. Kättesaadav: <https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/ifs/publications/ifs-17-marks-a-new-epoch-for-insurance-contract-accounting.pdf>, 20.10.2019

Grand Thornton International Ltd. (2017). *Get ready for IFRS 17: A fundamental change to the reporting for insurance contracts*. Kättesaadav: <https://www.grantthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/article-pdfs/2017/get-ready-for-ifs-17---a-fundamental-change-to-the-reporting-for-insurance-contracts.pdf>, 17.11.2019

Deloitte. (2018). *2021 countdown underway: Insurers prepare for IFRS 17 implementation*. Kättesaadav: <https://www.iasplus.com/en/publications/global/surveys/2018-insurance-survey>, 22.11.2019

PwC. (2017). *IFRS 17: Insurance accounting changes redefining industry*. Kättesaadav: <https://www.pwc.com/ca/en/insurance/publications/400886-ifs-17-insurance-accounting-changes-redefining-the-industry-en.pdf> 17.11.2019

IASB. (2019). *International Accounting Standards Board (IASB)*. Kättesaadav: <https://www.iasplus.com/en/resources/ifrsf/iasb-ifs-ic/iasb>, 09.10.2019

IFRS. (2017). *IASB finalises fundamental overhaul of insurance accounting*. Kättesaadav: <https://www.ifs.org/news-and-events/2017/05/iasb-finalises-fundamental-overhaul-of-insurance-accounting/>, 09.10.2019

- IFRS. *IFRS 4 Insurance Contracts*. Kättesaadav: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-4-insurance-contracts/>, 09.10.2019
- Kindlustustegevuse seadus. RT I, 13.03.2019, 86.
- IFRS. *IFRS 9 Financial Instruments*. Kättesaadav: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/>, 09.10.2019
- IFRS. *Conceptual Framework for Financial Reporting*. Kättesaadav: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/conceptual-framework/>, 09.10.2019
- IFRS. (2017). *IFRS 17: Insurance Contracts*. Kättesaadav: <https://www.ifrs.org/-/media/project/insurance-contracts/ifrs-standard/ifrs-17-effects-analysis.pdf>, 11.10.2019
- IFRS. (2017). *IFRS 17: Insurance Contracts*. Kättesaadav: <https://www.ifrs.org/-/media/project/insurance-contracts/ifrs-standard/ifrs-17-feedback-statement.pdf>, 11.10.2019
- IFRS. (2017). *IFRS Standards Fact Sheet*. Kättesaadav: <https://www.ifrs.org/-/media/project/insurance-contracts/ifrs-standard/ifrs-17-factsheet.pdf>, 11.10.2019
- PwC. (2018). *IFRS 15: Müügitulu kliendilepingutelt*. Kättesaadav: https://www.pwc.com/ee/et/events/assets/Uued%20IFRS%20standardid_12.12.18_IFRS%202015.pdf, 12.10.2019
- EYGM Limited. (2018). *Applying IFRS 17: A closer look at the new Insurance Contracts Standard*. Kättesaadav: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-Applying-IFRS-17-Guidelines/\\$File/ey-Applying-IFRS-17-Guidelines.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-Applying-IFRS-17-Guidelines/$File/ey-Applying-IFRS-17-Guidelines.pdf), 24.11.2019
- PwC. (2019). *IFRS 17, Insurance Contracts: An illustration*. Kättesaadav: <https://www.pwc.com/id/en/publications/assurance/ifrs-17-insurance-contracts.pdf>, 24.11.2019
- Canadian Institute of Actuaries. (2019). *Application of IFRS 17 Insurance Contracts*. Kättesaadav: <https://www.cia-ica.ca/docs/default-source/2019/219020e.pdf>, 24.11.2019
- US Business Reporter. *Reading and Analyzing Insurance Ratios*. Kättesaadav: http://www.activemedia-guide.com/busedu_insure.htm, 02.12.2019
- If P&C Insurance AS. (2018). *Solventsuse ja finantsseisundi aruanne*. Kättesaadav: <https://www.if.ee/contentassets/8d1f353a97ff44938c83deb41907141f/sfcr-2018.pdf>, november 2019
- If P&C Insurance AS. (2018). *Aastaruanne*. Kättesaadav: <https://www.if.ee/contentassets/8d1f353a97ff44938c83deb41907141f/if-aastaruanne-2018.pdf>, november 2019

- If P&C Insurance AS. (2017). *Aastaruanne*. Kättesaadav: https://www.if.ee/contentassets/7bb70e86e28a4c34b822066b1e3cec04/if_aastaruanne_2017.pdf, november 2019
- If P&C Insurance AS. (2019). *Vahearuanne: 2019. aasta 2. kvartal*. Kättesaadav: <https://www.if.ee/contentassets/90a7af9ce8734c75a285fa7835e59fe5/if-vahearuanne-q2-2019.pdf>, 02.12.2019
- Eesti Statistikaamet (2019). *RRI07: Kahjukindlustus liigi ja kindlustusandja järgi (kuud)*. Kättesaadav: <http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&DataSetCode=RRI07>, detsember 2019.
- If P&C Insurance AS. *Lühidalt IF'ist*. Kättesaadav: <https://www.if.ee/ifist/meist>, 27.11.2019

LISAD

Lisa 1. Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks¹

Mina *Katrin Piip* (sünnikuupäev: 15.02.1996)

1. annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose IFRS 17 rakendamise hinnanguline mõju kindlustusettevõtetele If P&C Insurance AS näitel

mille juhendaja on *Ester Vahtre*,

1.1 reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh TalTechi raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks TalTechi veebikeskkonna kaudu, sealhulgas TalTechi raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

¹*Lihtlitsents ei kehti juurdepääsupiirangu kehtivuse ajal, välja arvatud ülikooli õigus lõputööd reprodutseerida üksnes säilitamise eesmärgil*

